

УДК 340.3:343.5:316.36:159.9

doi: <https://doi.org/10.33270/01211181.31>

Зінсу О. І. – аспірантка відділу докторантури та ад'юнктури Національної академії внутрішніх справ, м. Київ

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3801-6203>

Міжнародно-правові стандарти та зарубіжний досвід у сфері запобігання, протидії домашньому насильству

Метою статті є з'ясування закономірностей і тенденцій розвитку світової юридичної практики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Теоретичним підґрунтям дослідження є теоретико-методологічні засади механізмів соціально-правового впливу на вияви домашнього насильства. **Методологія.** З огляду на поставлену мету й предмет, обрано методологічний інструментарій дослідження. Зокрема, було застосовано компаративістський і концептуальний плюралістичний підходи, що забезпечило міждисциплінарний комплексний характер і поглиблений науковий пошук різних соціально-культурних контекстів, що слугувало розкриттю специфіки імплементації міжнародних норм і стандартів у національне законодавство країн світу. Використання положень концептуального плюралізму сприяло визначенню множинності інтерпретацій правових конструкцій та механізмів системи запобігання, протидії домашньому насильству зі збереженням недоторканності вихідного концепту, а використання методу порівняльного аналізу – виявленню тотожного й відмінного в проблематиці домашнього насильства у світі й у конкретній державі зокрема. Під час дослідження виявлено основні тенденції у сфері запобігання, протидії домашньому насильству, а саме: запровадження інституту термінових охоронних, захисних приписів, обмежувальних приписів/наказів, розвиток мережі соціальних центрів, притулків для осіб, які постраждали від домашнього насильства. Розглянуто структуру типової корекційної програми щодо зміни насильницької поведінки для осіб, які вчинили сімейне насильство, й акцентовано на тематичних розділах цієї програми. Зазначено, що вихідними умовами імплементації норм міжнародних стандартів у національне законодавство країн світу є врахування соціокультурних традицій, правової ментальності та керівних положень державно-політичного курсу. **Наукова новизна.** Вивчення міжнародно-правових стандартів і зарубіжного досвіду слугувало вдосконаленню теоретико-прикладних засад обраного предмета дослідження. Подальшого розвитку набуло вивчення правового регулювання протидії насильству в сім'ї, родині, побуті. Під час проведення аналізу було доведено, що заходи запобігання, протидії домашньому насильству повинні постійно вдосконалюватися відповідно до змін політично-правового курсу національного й міжнародного законодавства. **Висновки.** Встановлено, що предметні форми й методи соціально-правового впливу у сфері запобігання, протидії, домашньому насильству є взаємодією різних складників державного механізму, для яких характерним є імплементація міжнародних норм, стандартів у національне законодавство країн світу. Розв'язання проблематики домашнього насильства у світі та в конкретній державі потребує урахування норм традиційного права, національної ментальності й соціокультурних традицій і пов'язане з особливостями державної політики в зазначеній галузі. Перспективою подальших досліджень є розроблення відповідних методичних рекомендацій і корекційних програм.

Ключові слова: держава; домашнє насильство; правова держава; суспільні відносини; державотворення; соціально-правовий вплив; імплементація; типова корекційна програма; заборонний припис; охоронні заходи.

Вступ

Актуальність теми дослідження обумовлена потребою вивчення сучасних тенденцій розв'язання проблематики домашнього насильства та з'ясування шляхів, динаміки й механізмів спільних зусиль міжнародного товариства в розробленні дієвих заходів профілактики, запобігання й протидії зазначеному явищу.

Домашнє насильство визнано одним із найактуальніших викликів порушення конституційних прав і свобод людини та громадянина. Ситуація, яку породжує це явище, зачіпає приватні й суспільні інтереси, зокрема право людини на безпечне середовище та гармонійний розвиток, і нерідко набуває ознак суспільно-небезпечного діяння із заподіянням істотної шкоди правоохоронним інтересам держави, особи, суспільства. На цьому тлі резонансно постає проблематика реалій неправомірної поведінки в сім'ї, побуті та родині.

Мета і завдання дослідження

Метою дослідження є з'ясування закономірностей і тенденцій розвитку світової юридичної практики у сфері запобігання, протидії домашньому насильству. Відповідно до мети окреслено завдання дослідження: опрацювати нормативно-правові акти зарубіжних країн, а також практику застосування цих документів із виявленням подібностей і відмінностей у юридичних формах, державних механізмах, інституціях, що розкривають розв'язання правових проблем, прогалин і колізій обраного об'єкта й предмета дослідження; окреслити зміст деяких заходів соціально-правового реагування на прояви домашнього насильства; визначити теоретико-методологічні засади, тенденції та особливості імплементації норм Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашнього насильства та боротьбу з цими явищами в

законодавство держав-підписантів зазначеного документа; визначити інституціональні й теоретичні засади соціально-правового впливу на вияви, профілактику домашнього насильства в державах, які не входять до переліку держав-підписантів Стамбульської конвенції.

Виклад основного матеріалу

Проблематиці домашнього насильства присвячено чимало досліджень українських та зарубіжних вчених. Так, різні аспекти сімейного насильства досліджували А. Байда, І. Бандурка, О. Бандурка, О. Баранова, А. Блага, А. Вознюк, Я. Возняк, А. Галай, В. Галай, Г. Герасименко, Л. Головка, О. Джуца, Н. Довгань-Бочкова, А. Запорожець, В. Іващенко, М. Легенька, О. Ломакіна, Т. Марценюк, О. Ткаленко та ін. Світові тенденції протидії сімейному насильству вивчала О. Баранова; дослідження кримінально-правової протидії домашньому насильству в окремих країнах Європейського Союзу здійснено У. Митник; закордонний досвід запобігання сімейно-побутовим насильницьким злочинам щодо жінок з боку правоохоронних органів вивчали О. Гумін і Г. Римарчук.

Значущими в контексті розвитку правової рефлексії стали результати монографічних досліджень українських вчених щодо насильства в сім'ї (кримінологічний аналіз і запобігання насильству досліджувала А. Блага; адміністративно-правове регулювання протидії насильству в сім'ї вивчали В. Галунько, Г. Горбова; питання протидії насильству в сім'ї привернули увагу Ю. Лисюк).

Дослідження проблематики домашнього насильства представлено в працях іноземних вчених: вплив домашнього насильства на дітей і статус дітей як свідків домашнього насильства у Швеції (Eriksson, 2011); поширеність і частота домашнього насильства під час вагітності та пов'язані з цим фактори ризику у Швеції (Finnbogadóttir, Dykes, & Wann-Hansson, 2016).

Суттєвим внеском у науковий дискурс зазначеної проблематики стали дослідження домашнього насильства в міграційному середовищі та пов'язані з ним соціокультурні виміри. Зокрема, цікавими є наукові пошуки імміграційної політики: жінки та домашнє насильство в контексті Квебеку (Zavala, 2013); прояви *домашнього насильства в різних культурах* (Hassan, 2013); характер домашнього (сімейного) насильства та бар'єри для використання послуг індійськими жінками, які проживають в Австралії (Colucci et al., 2013).

Також учені здійснювали дослідження сімейного насильства в галузі порівняльного права: порівняльний підхід до позитивного права Франції та Конго (Diandaha, 2009); подружнє насильство над марокканськими жінками та його наслідки (Douraidi, 2019); домашнє насильство в

родинному, сімейному будинку та втручання родичів у камерунських родинах (Chouala, 2008).

Аналіз уявлень людей про насильство над жінками в Сенегалі здійснили дослідники з Державного університету ім. Шейха Анта Діопа в Дакарі (Leye, Sougou, Faye, Seck, & Dia, 2019).

Попри чималу кількість наукових досліджень, пов'язаних із характеристикою різних аспектів домашнього насильства, ще й досі бракує комплексних наукових пошуків щодо зарубіжного досвіду профілактики, запобігання, протидії домашньому насильству, що актуалізує обрану тему дослідження й обґрунтовує потребу в проведенні наукових досліджень на інтеграційному рівні юридично-психологічної науки.

Дослідження, проведені Інститутом демографії й соціальних досліджень на замовлення Фонду народонаселення ООН, засвідчують, що 1,1 млн українок щорічно стикаються з фізичною та сексуальною агресією в сім'ї, причому більшість із них не звертається з цього приводу до правоохоронних органів. За статистикою Всесвітньої організації охорони здоров'я, 38 % убивств жінок у світі вчиняють їхні партнери, у деяких країнах цю цифру наближено до 70 %. Одна з чотирьох жінок світу впродовж усього життя потерпає від сексуального насильства ("Lyst Ministerstva osvity", 2018).

У Франції протягом 2014 року 118 жінок загинули від побоїв свого партнера або колишнього партнера, водночас 25 чоловіків померли, стали жертвами свого партнера, компаньйона або колишнього товариша. Зі 143 випадків смерті у 120 випадках (83,92 %) винними були чоловіки, у 23 випадках (16,08 %) – жінки (Allwood, 2017, p. 2).

За період 2012 – 2013 років до кризового центру «Боварі» при Комітеті у справах жінок і сім'ї (Республіка Таджикистан) звернулося 3268 громадян, з яких 3054 – жінки. З цієї кількості 1714 звернень стосувалися питань насильства в сім'ї ("Postanovlenie Pravitelstva", 2014, art. 11).

У Німеччині протягом 2019 року поліція зафіксувала 141 792 жертви насильства з боку інтимних партнерів у визначених категоріях, що майже на один відсоток більше за попередній рік. Постраждали 81 % жінок та 19 % чоловіків. На момент вчинення злочину половина жертв проживала з винним в одному домогосподарстві (50,5 %) ("Gewalt in Partnerschaften", 2020).

Водночас у Казахстані станом на перше півріччя 2019 року кількість злочинів в сімейно-побутовій сфері становить 415, з яких 261 справу передано до суду. Для статистики захисних приписів за фактами насильства в сім'ї характерним є збільшення кількості приписів в 11 разів. Так, за даними міністерства національної економіки Республіки Казахстан за десять років (з 2010 по 2018 роки) кількість приписів і встановлених особливих вимог з фактів

побутового насильства зростає з 5830 до 64 852 випадків (Ouyshybaev et al., 2019, p. 4).

У Республіці Бенін дослідження, проведене на замовлення Міністерства у справах сім'ї, соціальних питань, національної солідарності, інвалідів і людей похилого віку щодо насильства проти жінок на національному рівні виявило, що більша частина опитаних жінок (51,5 %) хоча б раз за життя зазнала фізичних або психічних страждань, до яких належать: вербальна агресія щодо жінки (72,8 %); погрози розлучення (32,8 %); відмова їсти приготоване жінкою (30,9 %); скарги на поведінку жінки до свекрухи (26,9 %); образи жінок перед незнайомцями (22,6 %); сексуальне насильство (28,5 %); зґвалтування дівчат у віці 2–14 років (1,4 %); викрадення (8,5 %) та висічення (15,0 %). З огляду на таку поширеність насильства проти жінок, уряд оприлюднив Закон № 2011-26 від 9 січня 2012 року «Про попередження та придушення насильства над жінками» ("La loi", 2012, p. 5).

Водночас в Україні протягом 2019 року потерпілими від кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством, стала 1861 особа (з них чоловіків – 300, жінок – 1450). Це значно вищий показник, ніж 2018 року, коли постраждали 989 осіб (чоловіків – 173, жінок – 725) (Anosova et al., 2019, p. 15).

Статистичні дані спонукають до розроблення дієвої системи запобігання, протидії, профілактики домашньому насильству, що передбачає вивчення зарубіжного досвіду в зазначеній сфері суспільних відносин і впровадження інтегрованого підходу до вдосконалення національних концепцій, зважаючи на актуальний державно-політичний курс, історичні умови, тип правової системи та соціокультурну казуальність феномену правової реальності.

Отже, однією із сучасних світових тенденцій розвитку суспільства є розв'язання проблематики домашнього насильства та формування дієвих заходів запобігання, протидії домашньому насильству. Значним внеском в історичне становлення міжнародного законодавства у сфері протидії, запобігання домашньому насильству є Загальна декларація прав людини (1948), Пекінська декларація та Платформа дій (1995), Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (1979), Американська конвенція про права людини (1969), Африканська хартія прав людини і народів (1981), Конвенція про права дитини (1989), Цілі Сталого розвитку (2015) та інші нормативно-правові акти й стандарти. Першу кампанію з нульової толерантності до домашнього насильства було розпочато в Единбурзі (Шотландія). Новим етапом розвитку в цьому контексті стало підписання Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашнього насильства та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція, 2011). «Наразі

її підписали 46 країн, зокрема й Україна – 7 листопада 2011 року. Причому більшість із її підписантів, а саме 31 країна, на сьогодні ратифікували документ» (Поров, & Рулюренко, 2018, р. 8–9). Слід зауважити, що вироблення дієвої системи запобігання, протидії домашньому насильству є надзвичайно складним завданням, виконання якого передбачає врахування елементів соціокультурного конструкта, норм політико-правової концепції різних типів правових систем, з акцентуванням на різних сферах звичаєвої, традиційної сімейної культури, суспільних стереотипах, національній ментальності та бар'єрах. Відповідно, стратегії запобігання та втручання, які успішно впроваджують, реалізують в одній державі чи в окремому демографічному сегменті, можуть викликати певні протилежні тенденції в іншій державі, іншому сегменті. Такий стан свідчить про необхідність узгодження змісту норм національного права та вихідних положень міжнародного права. Отже, з огляду на зазначене, є доречним хоча б у загальних рисах здійснити аналіз імплементації норм міжнародного права в національне законодавство зарубіжних держав щодо запобігання, профілактики, протидії домашньому насильству. Відзначимо, що в контексті взаємодії міжнародних норм і національного правопорядку країн світу поняття «домашнє насильство» охоплює різні форми насильства в сімейних, родинних і партнерських відносинах, а варіативність визначення «домашнє насильство» виокремлюється в площині «побутове насильство», «сімейне насильство», «подружнє насильство», «партнерське насильство», «*violence conjugale*», «*violence domestique*». Натомість загальним є намагання світової спільноти раціонально осмислити й створити дієві механізми викорінення дискримінаційних стереотипних уявлень про соціальні ролі; утвердження гуманістичних відносин і ненасильницької моделі поведінки в сім'ї, побуті, родині.

Так, у ст. 3 Конвенції Ради Європи про запобігання насильства стосовно жінок, домашнього насильства та боротьби з цими явищами зазначено, що «домашнє насильство» означає всі акти фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, які відбуваються в лоні сім'ї чи в межах місця проживання, або між колишніми чи теперішніми подружжями (партнерами), незалежно від того, чи проживає правопорушник у тому самому місці, що й жертва, чи ні, або незалежно від того, чи проживав правопорушник у тому самому місці, що й жертва, чи ні ("Konventsiiia Rady", 2011, art. 3).

У ст. 1 Закону Республіки Таджикистан «Про попередження насильства в сім'ї» наголошено, що насильство в сім'ї – це умисне протиправне діяння фізичного, психічного, сексуального й економічного характеру, вчинене в межах

сімейних відносин одним членом сім'ї стосовно іншого члена сім'ї, яке стає причиною порушення його прав і свобод, заподіяння фізичного болю або шкоди його здоров'ю, або загрозою заподіяння такої шкоди здоров'ю ("Zakon Respubliki Tadznikistan", 2013, art. 1).

Водночас у законодавстві Республіки Бенін виокремлено домашнє (подружнє) насильство й насильство в сімейному середовищі. Зокрема, домашнє насильство – це будь-яке фізичне або сексуальне насильство, вчинене особою проти іншої особи, коли обидві сторони одружені, чи перебувають у фактичних шлюбних відносинах, або проживають в одному будинку, або коли обидві сторони мали інтимні стосунки в минулому, але вже не разом ("La loi", 2012, art. 3).

Тим часом у ст. 1 Закону Киргизької Республіки «Про охорону та захист від сімейного насилля» зазначено, що сімейне насильство – це навмисні дії фізичного, психологічного, економічного характеру або їх загроза, а також зневажливе ставлення, вчинене одним членом сім'ї/прирівняним до нього особою щодо іншого члена сім'ї/прирівняного до нього особи ("Zakon Kyrgyzskoy Respubliki", 2017, art. 1). Так, у п. 5 ст. 1 наголошено, що зневажливе ставлення – це умисне невиконання обов'язків з турботи про членів сім'ї та прирівняних до них осіб ("Zakon Kyrgyzskoy Respubliki", 2017, art. 1).

Згідно зі ст. 1 Закону Республіки Казахстан «Про профілактику побутового насильства», побутове насильство – це умисне протиправне діяння (дія або бездіяльність) однієї особи у сфері сімейно-побутових відносин стосовно іншої (інших), що заподіює або містить загрозу заподіяння фізичного та (або) психічного страждання ("Zakon Respubliki Kazakhstan", 2009, art. 1). Причому воно може відбуватися у формі фізичного, психологічного, економічного та сексуального насильства.

Що стосується обмежувальних або захисних приписів, то слід зауважити, що у п. 268 Пояснювальної записки до Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами, наголошено, що національне законодавство окремих сторін може передбачати одночасне застосування обмежувальних і захисних приписів. Обмежувальний або захисний припис можна вважати доповненням до короткострокового термінового заборонного припису. Варто зазначити, що широкий спектр заходів, які охоплюють подібні приписи, означає, що вони існують під різними назвами: обмежувальний припис, заборонний припис, постанова про виселення, захисний припис або судовий наказ. Попри такі відмінності, вони мають одне призначення – недопущення насильства та захист жертви ("Konventsiiia Rady", 2011, p. 150-151).

Отже, обмежувальний або захисний припис/наказ націлено на реагування на прояви домашнього насильства й запобігання вчинення нових фрагментів насилля в сім'ї, родині, побуті. Так, в Іспанії Порядок захисту жертв домашнього насильства врегульовано Законом 27/2003 від 31 липня, у якому визначено порядок отримання наказу про захист жертв домашнього насильства та який об'єднує різні інструменти захисту жертв цих злочинів і проступків, а також передбачено, що шляхом швидкої та простої судової процедури жертви домашнього насильства можуть отримати статус про всебічний захист, до якого належать цивільні, кримінальні й соціальні заходи та соціальний захист ("Ley 27/2003"). Заяву про надання захисного наказу заповнюють за формою на спеціальному формулярі ("Violencia doméstica"). Статистичні дані свідчать, що в Іспанії протягом 2018 року подано 39176 заяв (клопотань) про видачу захисного наказу ("Guide pratique", 2020, p. 7).

У Франції клопотання про захисний обмежувальний припис/наказ подають до судді сімейного суду. Заяву (клопотання) про отримання захисного (обмежувального) припису/наказу подають на спеціальному формулярі 15458*05 ("Requête au juge"), який має містити інформацію загального та спеціального характерів, зокрема: дані про осіб, учасників домашнього конфлікту, сімейний стан, зазначення обмежувальних, заборонних заходів, які заявник вважає за потрібне зазначити. Наприклад, заборона відповідачеві приймати, зустрічатися чи брати участь у будь-яких стосунках із заявником та (чи) іншими особами, яких позивач повинен вказати; заборона відповідачу їхати в певні місця, де, як правило, перебуває заявник; пропонувати відповідачеві медичну, соціальну чи психологічну допомогу та (або) інші заходи, зазначені у ст. 515-11 Цивільного кодексу Франції ("Requête au juge"). Таким чином, еволюція кількості запитів про захисні накази, поданих до суддів сімейних справ з 2010 року, у цій країні становить: у 2010 році – 54 запити; 2011 році – 1660; 2012 – 2021; 2013 – 2239; 2014 – 2593; 2015 – 2962; 2016 – 3102; 2017 – 3138; 2018 – 3332; 2019 – 4145 ("Guide pratique", 2020, p. 6).

Інноваційним інструментом правового впливу на домашнє насильство є застосування спеціальних електронних браслетів. Так, у Франції в Декреті № 2020-1161 від 23 вересня 2020 року визначено організаційно-правові засади впровадження мобільного електронного пристрою у визначених законодавством випадках і зокрема, для забезпечення та контролю за дотриманням заборони наблизитися на відстань, визначену судом ("Décret n°2020-1161", 2020).

Що стосується корекційних Програм для кривдників й осіб, схильних до вчинення домашнього насильства, а також Програм для

потерпілих осіб, то варто зауважити, що корекційні програми поділено на добровільні й обов'язкові, які *можуть відокремлюватися* або не відокремлюватися, залежно від панівної культури суспільства, певних взаємозалежних змінних та інших чинників, окремо для чоловіків і для жінок (Zinsu, 2021, p. 12).

Наприклад, у Киргизькій Республіці Типова корекційна програма по зміні насильницької поведінки для осіб, які вчинили сімейне насильство, містить добровільну й обов'язкову програму, які визначені окремо для чоловіків і для жінок. Програма для чоловіків полягає у 2-х індивідуальних зустрічах та 24 групових зустрічах, обов'язкова програма розрахована на 30 днів, добровільна – на 6 місяців. Програма для жінок складається з 2 індивідуальних зустрічей та 16 групових зустрічей, обов'язкова програма розрахована на 30 днів, а добровільна – на 4 місяці. Запропоновані теми типових корекційних програм є цікавими та корисними не лише для осіб, стосовно яких застосовують зазначені програми, але й для тих, кого цікавить удосконалення власних комунікативних навичок, пошук гармонії з собою та з іншими. Слід зауважити, що добровільна корекційна програма для жінок містить такі теми, як: визначення партнерських стосунків, пошук партнерських рішень, поліпшення відносин з іншими людьми, асертивне сприйняття оцінок, подолання гніву, подолання відчуття неприємних почуттів, запрошення до співробітництва, аналіз збентеження й емоційного насильства тощо ("Postanovlenie Pravitelstva", 2019).

Добровільна корекційна програма для чоловіків передбачає такі теми: припинення насильницької поведінки; залякування та збентеження як тактика контролю; визначення поведінки без залякування й аналіз залякування і збентеження; поняття поваги й аналіз емоційного насильства; використання ізоляції як тактики контролю; примуси й приниження як тактики контролю; застосування заперечення, мінімізації та звинувачення для контролю над людьми тощо ("Postanovlenie Pravitelstva", 2019).

Також важливим є значення просвітницьких правових і психологічних програм, скерованих на формування ненасильницьких моделей поведінки в сім'ї, побуті, родині; розвиток потенційних здібностей особистості; підвищення обізнаності у своїх правах; спонукання особи до самостійності й автономії як системної особистісної риси. Зазвичай, зазначені напрямки програм реалізують як державні, так і недержавні структури.

Зокрема, в Республіці Бенін з метою формування ненасильницької моделі поведінки запроваджено освітні програми з основ спільного проживання, формування навичок взаємної поваги між особами різної статі та формування

неприйняття й засудження насильства. Вагомим внеском у зазначене є функціонування в Беніні мережі територіальних центрів соціального просування, одним із завдань яких є соціальна допомога, консультації потерпілим від домашнього насильства. Такі центри, наприклад, є в містах Кету (Kétou), Коме (Comé), Савалу (Savalou), Саве (Savè), Параку (Parakou). У Німеччині Мюнхенський інформаційний центр для чоловіків охоплює консультаційний пункт і групи самопомогі для чоловіків з метою формування позитивної самосвідомості чоловіків. У Франції діють численні консультативні, інформаційні центри, асоціації, громадські організації, серед яких Федерація жертв Франції, інформаційний центр стосовно прав жінок та сімей. Безперечно, існує різниця в якісних і кількісних показниках рівня надання соціальної, правової, психологічної допомоги в різних краях світу. Низький соціально-економічний статус, правова невідомість збільшують ризики домашнього насильства та є *вагомими перешкодами* й обмеженнями на шляху розв'язання проблематики домашнього насильства в країнах з низьким рівнем економіки та мізерним соціальним забезпеченням вразливих категорій населення. Наприклад, проаналізуємо результати досліджень, проведених сенегальськими вченими в 11 регіонах Сенегалу з 10 квітня до 9 травня 2017 року (Leye, Sougou, Faye, Seck, & Dial, 2019). Відповідно до них можна стверджувати, що відсутність автономії та скрутне економічне становище, у якому живуть жінки й дівчата, є чинниками, що підтримують насильство в суспільстві. Водночас домінування агресора, за твердженням сенегальських вчених, спонукає його використовувати загрози й таким чином змусити жертву не повідомляти про домашнє насильство. Отже, психологічна підтримка жертв і правова інформованість є недостатніми (Leye, Sougou, Faye, Seck, & Dial, 2019).

Наступним міжнародним стандартом структурного елемента системи запобігання, протидії домашньому насильству є організація та функціонування притулків для осіб, постраждалих від домашнього насильства, й осіб, яким загрожує насильство. Їх створюють органи місцевої влади, хоча і не виключено створення притулків громадськими об'єднаннями, організаціями, міжнародними організаціями, фізичними особами, підприємцями, відповідно до законодавства конкретної держави. Надання послуг можливе на платній і безоплатній основі.

Зокрема, будинки допомоги та розміщення для жінок, потерпілих від домашнього насильства, у Канаді надають безплатні та конфіденційні послуги 24 години на добу, 7 днів на тиждень і пропонують доступ до послуг перекладачів 41 мови, а також до спеціалізованого обладнання для жінок з вадами слуху. Також слід зауважити, що перший німецький

притулок для жінок, відкритий у Берліні 1976 року, був проєктом Федерального міністерства сімейних справ, літніх людей, жінок і молоді. Нині в Німеччині діють понад 400 притулків для жінок (Zaporozhets et al., 2012, p. 46).

Аналізуючи зарубіжний досвід запобігання, протидії домашньому насильству, доцільно також окреслити такий інноваційний механізм, як Схема розкриття інформації про домашнє насильство у Великій Британії. Так званий Закон Клер регулює порядок надання інформації щодо особи, стосовно якої в минулому відбувалися випадки домашнього насильства. Закон названо на честь Клер Вуд. Свого часу саме вона познайомилася в соціальній мережі зі своїм майбутнім партнером, який згодом вчинив жорстоке насильство проти неї, що спричинило її смерть. Важливо, що Схему розкриття інформації про домашнє насильство в Англії та Уельсі («Схема») розроблено для потенційних жертв домашнього насильства, що мають «право запитувати» або «право знати» про історію насильства партнера (Duggan, & Grace, 2018, p. 3).

Ще одним структурним елементом в міжнародному та закордонному законодавстві стосовно окресленої проблематики є запровадження спеціалізованих навчальних курсів для суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Так, у Данії питання щодо домашнього насильства внесені до навчальних планів студентів-медиків, медсестер і дослідників у галузі охорони здоров'я. Це також один із предметів підготовки аспірантів на факультетах гінекології, педіатрії та психіатрії. У Сполученому Королівстві для суддів, що мають справу з випадками домашнього насильства, доступні спеціальні програми підготовки. Відвідування подібних курсів – необхідна умова для того, щоб стати суддею, компетентним у галузі домашнього насильства ("Konventsia Rady", 2013, p. 23).

Водночас у Канаді, як наголошує Т. Фулей, деякі провінції, зокрема Альберта, розробили спеціальні посібники, а Національний суддівський інститут Канади (NCI) – окремий 4-денний курс з розгляду справ щодо домашнього насильства у сімейних та кримінальних судах ("Managing the Domestic Violence Cases in Family and Criminal Courts") (Fulei, 2018, p. 112). Характерною особливістю кожного навчального курсу, орієнтованого на опанування професійними навичками (skill-based course), є те, що всі теоретичні аспекти, які вивчають або під час презентацій, або у коментарях експертів, введено до сценарію навчальної справи (Fulei, 2018, p. 114).

Вироблення ефективної системи запобігання, протидії домашньому насильству передбачає також розробку й складання державних цільових Програм з реалізації озвученого політико-правового

курсу держави стосовно домашнього насильства. Наприклад, у Канаді прийнято План спеціальних акцій (дій) щодо запобігання ситуаціям домашнього насильства з високим ризиком небезпеки та підвищенню безпеки жертв на 2020 – 2025 роки. У Республіці Таджикистан постановою Уряду від 3 травня 2014 року № 294 затверджена Державна програма щодо попередження насильства в сім'ї в Республіці Таджикистан на 2014 – 2023 роки ("Postanovlenie Pravitelstva", 2014), яка спрямована на забезпечення рівно-правності чоловіків і жінок у розв'язанні сімейних проблем, незалежно від національності, раси, статі, мови, релігійних і політичних переконань, соціального стану, освіти, майна; захисту й зацікавленості в материнстві; турботи про виховання дітей і захисту їхніх прав та інтересів; моногамії; добровільності шлюбу та вільного його розірвання; взаємної відповідальності з майнових, духовних питань і взаємної турботи членів сім'ї ("Postanovlenie Pravitelstva", 2014).

Прийнята 2016 року Концепція сімейної та гендерної політики в Республіці Казахстан до 2030 року спрямована на реалізацію заходів з підтримки інституту сім'ї (Oyshybaev et al., 2019, p. 46). Тим часом перший План дій проти домашнього насильства в Іспанії було розроблено 1998 року. Конституційну угоду про створення в Іспанії Обсерваторії проти домашнього насильства та гендерного насильства підписано 26 вересня 2002 року.

Таким чином, розв'язання проблеми домашнього насильства у світі й у конкретно обраній державі є системою чинників економічного, політичного, культурного характерів та з-поміж іншого пов'язане з особливостями обраного вектора механізмів державного впливу.

Наукова новизна

За результатами дослідження сформульовано й обґрунтовано низку концептуальних положень, що мають наукову новизну та практичне значення. Вивчення міжнародних стандартів і зарубіжного досвіду дало змогу вдосконалити теоретико-прикладні засади обраного предмета дослідження. Подальшого розвитку набуло вивчення правового регулювання протидії насильству в сім'ї, родині, побуті. Проведений аналіз виявив, що заходи запобігання, протидії домашньому насильству повинні постійно розвиватися, удосконалюватися відповідно до змін політично-правового курсу національного та міжнародного законодавства.

Висновки

Отже, предметні форми й методи соціально-правового впливу у сфері запобігання, протидії, домашньому насильству є взаємодією різних складників державного механізму, для яких характерним є імплементація міжнародних норм,

стандартів у національне законодавство країн світу. Отримані результати дослідження можуть бути використані в науково-дослідній сфері – для системного вивчення домашнього насильства як соціального феномену та суспільно-небезпечного

діяння; в освітній діяльності – у процесі підготовки матеріалів правового просвітницького характеру; у навчально-методичній діяльності – під час підготовки навчальних матеріалів, методичних рекомендацій, корекційних і тренінгових програм.

REFERENCES

- Allwood, G. (2017). La violence à l'égard des femmes fondée sur le genre dans la France contemporaine: bilan de la politique relative aux violences conjugales et aux mariages forcés depuis la Convention d'Istanbul, *Modern and Contemporary France*, 25(4), 1-20. doi: <https://doi.org/10.1080/09639489.2017.1340003>.
- Anosova, Yu.V., Kapur, A., & Lehenka, A. (et al.). (2019). *Monitorynh sytuatsii reahuvannia systemy pravosuddia na vchynennia domashnoho nasylstva ta nasylstva za oznakoyu stati* [Monitoring the situation of the justice system's response to domestic violence and gender-based violence]. Retrieved from <https://la-strada.org.ua/download/monitoryng-sytuatsiyi-reahuvannya-systemy-pravosuddya-2019> [in Ukrainian].
- Chouala, Y.A. (2008). La "belle famille" et "la famille élargie": Acteurs des violences conjugales et domestiques dans les foyers Camerounais. *Violences sociales et exclusions. Le développement social de l'Afrique en question*. doi: <https://doi.org/10.4000/apad.3063>.
- Colucci, E., O'Connor, M., Field, K., Baroni, A., Pryor, R., & MinasColucci, H. (2013). Nature of domestic/family violence and barriers to using services among indian immigrant women. *Revue Internationale de la Recherche Interculturelle*, 3(2), 9-26. Retrieved from https://www.journal.psy.ulaval.ca/ojs/index.php/ARIRI/article/view/Colucci_Alterstice3%282%29.
- Décret n°2020-1161 du 23 septembre 2020 relatif à la mise en œuvre d'un dispositif électronique mobile anti-rapprochement (France). (n.d.). www.legifrance.gouv.fr. Retrieved from <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000042357259>.
- Diandaha, M. (2009). *Les violences conjugales en Droit comparé: approche comparative des droits positifs français et congolais* par Cyprien Godard Mouanga Diandaha. Retrieved from <http://www.theses.fr/2009PA083269>.
- Douraidi, N. (2019). *La Violence conjugale à l'égard des femmes marocaines et son Impact Psychiatrique*. Retrieved from <http://hdl.handle.net/123456789/17430>.
- Duggan, M., & Grace, J. (2018). Assessing vulnerabilities in the Domestic Violence Disclosure Scheme. *Child and Family Law Quarterly*, 30(2), 145-166. Retrieved from <http://hdl.handle.net/123456789/17430>.
- Eriksson, M. (2011). Contact, Shared Parenting, and Violence: Children as Witnesses of Domestic Violence in Sweden. *International Journal of Law Policy and the Family*, 25(2), 165-183 doi: 10.1093/lawfam/ebn004. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/269859780>Contact_Shared_Parenting_and_Violence_Children_as_Witnesses_of_Domestic_Violence_in_Sweden.
- Finnbogadóttir, H., Dykes, A., & Wann-Hansson, C. (2016). Prevalence and incidence of domestic violence during pregnancy and associated risk factors: a longitudinal cohort study in the south of Sweden. *BMC Pregnancy Childbirth*, 16(228). doi: <https://doi.org/10.1186/s12884-016-1017-6>.
- Fulei, T. (2018). Navchalnyi kurs iz rozhlidu sudamy sprav pro domashnie nasylstvo: dosvid Kanady [Court Violence Course Training Course: The Canadian]. *Visnyk Natsionalnoi akademii prokuratury Ukrainy, Experience. Bulletin of the National Academy of the Prosecutor's Office of Ukraine*, 04/2, 110-121. Retrieved from [http://www.visnyknapu.gp.gov.ua/ua/arhiv-nomeriv/2018/04\(2\)/\[110-121](http://www.visnyknapu.gp.gov.ua/ua/arhiv-nomeriv/2018/04(2)/[110-121) [in Ukrainian].
- Gewalt in Partnerschaften bleibt auch 2019 auf hohem Niveau. (2020). (n.d.). www.bmfsfj.de. Retrieved from <https://www.bmfsfj.de/bmfsfj/aktuelles/alle-meldungen/gewalt-in-partnerschaften-bleibt-auch-2019-auf-hohem-niveau-162194>.
- Guide pratique de l'ordonnance de protection – nouvelle édition. (2020). *Ministère De La Justice*. Retrieved from <http://www.justice.gouv.fr/publications-10047/guides-professionnels-10048/guide-pratique-de-lordonnance-de-protection-nouvelle-edition-33138.html>.
- Hassan, G. (2013). Violence conjugale et diversité culturelle. *Revue Internationale de la Recherche Interculturelle*, 3(2). Retrieved from https://www.journal.psy.ulaval.ca/ojs/index.php/ARIRI/article/view/HassanIntro_Alterstice3%282%29.
- Konventsiiia Rady Yevropy pro zapobihannia nasylstvu stosovno zhinok i domashnomu nasylstvu ta borotbu z tsymy yavyshchamy ta poiasniuvalna dopovid [Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence and Explanatory Report]. (2011). Stambul. (n.d.). rm.coe.int. Retrieved from <https://rm.coe.int/1680093d9e> [in Ukrainian].
- Konventsiiia Rady Yevropy pro zapobihannia nasylstvu stosovno zhinok i domashnomu nasylstvu ta borotbu iz tsymy yavyshchamy (Stambulska konventsiiia). Dovidnyk dlia chleniv parlamentu [Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence (Istanbul Convention). Handbook for members of parliament]. (2014). (n.d.). rm.coe.int. Retrieved from <https://rm.coe.int/1680096e45> [in Ukrainian].
- La loi n°2011-26 du 09 janvier 2012 Portant prévention et répression des violences faites aux femmes. (n.d.). www.undp.org. Retrieved from <https://www.undp.org/docs/violences-faites-aux-femmes>.

- Ley 27/2003, de 31 de julio, reguladora de la Orden de protección de las víctimas de la violencia doméstica. (n.d.). www.boe.es. Retrieved from <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2003-15411>.
- Leye, M.M., Sougou, N.M., Faye, A., Seck, I., & Dia, A.T. (2019). Perceptions des populations sur les violences faites aux femmes au Sénégal. *Dans Santé Publique*, 4(31), 581-590. Retrieved from <https://www.cairn.info/revue-sante-publique-2019-4-page-581.htm>.
- Lyst Ministerstva osvity i nauky Ukrainy "Metodychni rekomendatsii shchodo zapobihannia ta protydii nasylstvu": vid 18 trav. 2018 r. No. 1/11-5480 [Letter from the Ministry of Education and Science of Ukraine "Methodical recommendations for preventing and combating violence" from May 18, 2018, No. 1/11-5480]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v5480729-18#Text> [in Ukrainian].
- Oyshybaev, K.B., Kaydarova, A.S., & Battalova, Z.N.S. (et al.). (2019). *Kogda nasilie nachinaetsia doma: rukovodstvo po predotvrashcheniiu bytovogo nasillia* [When Violence Starts at Home: A Guide to Preventing Domestic Violence]. Нұр-Сұлтан [in Russian].
- Popov, H., & Pylypenko, I. (2018). Napriamy implementatsii polozhen Stambul'skoi konventsii v zakonodavstvo Ukrainy [Directions of implementation of the provisions of the Istanbul Convention in the legislation of Ukraine]. *Visnyk Natsionalnoi akademii prokuratury Ukrainy, Bulletin of the National Academy of the Prosecutor's Office of Ukraine*, 4/2(58), 7-19. Retrieved from http://www.visnyknpu.gov.ua/files/issues-2018/Visnyk-NAPU_4-2_2018.pdf [in Ukrainian].
- Postanovlenie Pravitelstva Kyrgyzskoy Respubliki "O poriadke osushchestvleniia okhrany i zashchity ot semeynogo nasillia": ot 1 avg. 2019 g. No. 390 [Decree of the Government of the Kyrgyz Republic "On the procedure for the implementation of protection and protection from domestic violence" from August 1, 2019, No. 390]. (n.d.). cbd.minjust.gov.kg. Retrieved from <http://cbd.minjust.gov.kg/act/view/ru-ru/14713> [in Russian].
- Postanovlenie Pravitelstva Respubliki Tadzhikistan "O Gosudarstvennoy programme po preduprezhdeniiu nasillia v seme v Respublike Tadzhikistan na 2014-2023 gody": ot 3 maia 2014 g. No. 294 [Resolution of the Government of the Republic of Tajikistan "On the State Program for the Prevention of Domestic Violence in the Republic of Tajikistan for 2014-2023" from May 3, 2014, No. 294]. (n.d.). www.adlia.tj. Retrieved from http://www.adlia.tj/show_doc.fwx?rgn=121737 [in Russian].
- Requête au juge aux affaires familiales: délivrance d'une ordonnance de protection (Formulaire 15458*05). *Republique Francaise*. Retrieved from <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/R42412>.
- Violencia doméstica y de género. *Poder judicial España*. Retrieved from <https://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Temas/Violencia-domestica-y-de-genero/>.
- Zakon Kyrgyzskoy Respubliki "Ob okhrane i zashchite ot semeynogo nasillia": ot 27 apr. 2017 g. No. 63 [Law of the Kyrgyz Republic "On protection and protection from domestic violence" from April 27, 2017, No. 63]. (n.d.). adilet.zan.kz. Retrieved from cbd.minjust.gov.kg. <http://cbd.minjust.gov.kg/act/view/ru-ru/111570> [in Russian].
- Zakon Respubliki Kazakhstan "O profilaktike bytovogo nasillia": ot 4 dekab. 2009 g. No. 214-IV [Law of the Republic of Kazakhstan "On the prevention of domestic violence" from December 4, 2009, No. 214-IV]. (n.d.). adilet.zan.kz. Retrieved from http://adilet.zan.kz/rus/docs/Z090000214_z090214.htm [in Russian].
- Zakon Respubliki Tadzhikistan "O preduprezhdenii nasillia v seme": ot 19 marta 2013 g. No. 954 [Law of the Republic of Tajikistan "On the prevention of domestic violence" from March 19, 2013, No. 954]. (n.d.). ncz.tj. Retrieved from http://ncz.tj/node/1275/contacts?calendar_block_month=9&calendar_block_year=2020&title=&field_number_value=&body_value_op=contains&body_value=&field_date_value%5Bvalue%5D=&field_status_value%5B1%5D=0&field_status_value%5B2%5D=0&field_date_value_1%5Bvalue%5D=&field_date_value_2%5Bvalue%5D=&order=field_date&sort=ascs [in Russian].
- Zaporozhtsev, A.V., Labun, A.V., & Zabroda, D.H. (et al.). (2012). *Nasylstvo v simi ta diialnist orhaniv vnutrishnikh sprav shchodo yoho podolannia* [Domestic violence and law enforcement]. Kyiv [in Ukrainian].
- Zavala, S.C. (2013). Politiques d'immigration: femmes et violence conjugale dans le contexte québécois. *Revue Internationale de la Recherche Interculturelle*, 3(2), 97-110. Retrieved from https://www.journal.psy.ulaval.ca/ojs/index.php/ARIRI/article/view/CastroZavala_Alterstice3%282%29.
- Zinsu, O.I. (2021). Domashnie nasylstvo: okremi aspekty yurydychnoho dyskursu [Domestic violence: some aspects of legal discourse]. *Priorytetni napriamy reformuvannia suchasnoho zakonodavstva, Priority areas for reforming modern legislation: Proceedings of the Scientific and Practical Conference* (pp. 10-13). Kharkiv: Helvetyka. Retrieved from <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/law/49feb2021/2.pdf> [in Ukrainian].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Allwood G. La violence à l'égard des femmes fondée sur le genre dans la France contemporaine: bilan de la politique relative aux violences conjugales et aux mariages forcés depuis la Convention d'Istanbul. *Modern and Contemporary France*. 2017. Vol. 25 (4). P.1–20. doi: <https://doi.org/10.1080/09639489.2017.1340003>.
- Моніторинг ситуації реагування системи правосуддя на вчинення домашнього насильства та насильства за ознакою статі / [Ю. В. Аносова, А. Канур, А. Легенка та ін.]. 2019. URL: <https://la-strada.org.ua/download/monitoring-sytuatsiyi-reaguvannya-systemy-pravosuddya-2019>.
- Chouala Y. A. La «belle famille» et «la famille élargie»: Acteurs des violences conjugales et domestiques dans les foyers Camerounais. *Violences sociales et exclusions. Le développement social de l'Afrique en question*. 2008. doi: <https://doi.org/10.4000/apad.3063>.
- Colucci E., O'Connor M., Field K., Baroni A., Pryor R., MinasColucci H. Nature of domestic/family violence and barriers to using services among indian immigrant women. *Revue Internationale de la Recherche Interculturelle*. 2013. No. 3 (2). P. 9–26. URL: https://www.journal.psy.ulaval.ca/ojs/index.php/ARIRI/article/view/Colucci_Alterstice3%282%29.

- Décret n°2020-1161 du 23 septembre 2020 relatif à la mise en œuvre d'un dispositif électronique mobile anti-rapprochement (France). URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000042357259>.
- Diandaha M. Les violences conjugales en Droit comparé: approche comparative des droits positifs français et congolais par Cyprien Godard Mouanga Diandaha. 2009. URL: <http://www.theses.fr/2009PA083269>.
- Douraidi N. La Violence conjugale à l'égard des femmes marocaines et son Impact Psychiatrique. 2019. URL: <http://hdl.handle.net/123456789/17430>.
- Duggan M., Grace J. Assessing vulnerabilities in the Domestic Violence Disclosure Scheme. *Child and Family Law Quarterly*. 2018. No. 30 (2). P. 145–166. URL: <http://hdl.handle.net/123456789/17430>.
- Eriksson M. Contact, Shared Parenting, and Violence: Children as Witnesses of Domestic Violence in Sweden. *International Journal of Law Policy and the Family*. 2011. No. 25 (2). P. 165–183 doi: 10.1093/lawfam/ebn004. URL: https://www.researchgate.net/publication/269859780_Contact_Shared_Parenting_and_Violence_Children_as_Witnesses_of_Domestic_Violence_in_Sweden.
- Finnbogadóttir H., Dykes A., Wann-Hansson C. Prevalence and incidence of domestic violence during pregnancy and associated risk factors: a longitudinal cohort study in the south of Sweden. *BMC Pregnancy Childbirth*. 2016. No. 16 (228). doi: <https://doi.org/10.1186/s12884-016-1017-6>.
- Фулей Т. Навчальний курс із розгляду судами справ про домашнє насильство: досвід Канади. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2018. № 04/2. С. 110–121. URL: [http://www.visnyknapu.gp.gov.ua/ua/arhiv-nomeriv/2018/04\(2\)/\[110-121\]](http://www.visnyknapu.gp.gov.ua/ua/arhiv-nomeriv/2018/04(2)/[110-121]).
- Gewalt in Partnerschaften bleibt auch 2019 auf hohem Niveau. 2020. URL: <https://www.bmfsfj.de/bmfsfj/aktuelles/alle-meldungen/gewalt-in-partnerschaften-bleibt-auch-2019-auf-hohem-niveau-162194>.
- Guide pratique de l'ordonnance de protection – nouvelle édition. *Ministère De La Justice*. 2020. URL: <http://www.justice.gouv.fr/publications-10047/guides-professionnels-10048/guide-pratique-de-lordonnance-de-protection-nouvelle-edition-33138.html>.
- Hassan G. Violence conjugale et diversité culturelle. *Revue Internationale de la Recherche Interculturelle*. 2013. Vol. 3. No. 2 URL: https://www.journal.psy.ulaval.ca/ojs/index.php/ARIRI/article/view/HassanIntro_Alterstice3%282%29.
- Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами та пояснювальна доповідь. Стамбул, 2011. URL: <https://rm.coe.int/1680093d9e>.
- Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція). Довідник для членів парламенту. 2014. URL: <https://rm.coe.int/1680096e45>.
- La loi n°2011-26 du 09 janvier 2012 Portant prévention et répression des violences faites aux femmes. URL: <https://www.undp.org/docs/violences-faites-aux-femmes>.
- Ley 27/2003, de 31 de julio, reguladora de la Orden de protección de las víctimas de la violencia doméstica. URL: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2003-15411>.
- Leye M. M., Sougou N. M., Faye A., Seck I., Dia A. T. Perceptions des populations sur les violences faites aux femmes au Sénégal. *Dans Santé Publique*. 2019. No. 4. Vol. 31. P. 581–590. URL: <https://www.cairn.info/revue-sante-publique-2019-4-page-581.htm>.
- Методичні рекомендації щодо запобігання та протидії насильству : лист Міністерства освіти і науки України від 18 трав. 2018 р. № 1/11-5480. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v5480729-18#Text>.
- Когда насилие начинается дома: руководство по предотвращению бытового насилия : информ. справ. / [К. Б. Ойшыбаев, А. С. Кайдарова, Ж. С. Батталова и др.]. Нұр-Сұлтан, 2019. 57 с.
- Попов Г., Пилипенко І. Напрями імплементації положень Стамбульської конвенції в законодавство України. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2018. № 4/2 (58). С. 7–19. URL: http://www.visnyknapu.gp.gov.ua/files/issues-2018/Visnyk-NAPU_4-2_2018.pdf.
- О порядке осуществления охраны и защиты от семейного насилия : постановление Правительства Кыргызской Республики от 1 авг. 2019 г. № 390. URL: <http://cbd.minjust.gov.kg/act/view/ru-ru/14713>.
- О Государственной программе по предупреждению насилия в семье в Республике Таджикистан на 2014–2023 годы : постановление Правительства Республики Таджикистан от 3 мая 2014 г. № 294. URL: http://www.adlia.tj/show_doc.fwx?rgn=121737.
- Requête au juge aux affaires familiales: délivrance d'une ordonnance de protection (Formulaire 15458*05). *Republique Française*. URL: <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/R42412>.
- Violencia doméstica y de género. *Poder judicial España*. URL: <https://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Temas/Violencia-domestica-y-de-genero/>.
- Об охране и защите от семейного насилия : Закон Кыргызской Республики от 27 апр. 2017 г. № 63. URL: <http://cbd.minjust.gov.kg/act/view/ru-ru/111570>.
- О профилактике бытового насилия : Закон Республики Казахстан от 4 декаб. 2009 г. № 214-IV. URL: http://adilet.zan.kz/rus/docs/Z090000214_/z090214.htm.
- О предупреждении насилия в семье : Закон Республики Таджикистан от 19 марта 2013 г. № 954. URL: http://ncz.tj/node/1275/contacts?calendar_block_month=9&calendar_block_year=2020&title=&field_number_value=&body_value_op=contains&body_value=&field_date_value%5Bvalue%5D=&field_status_value%5B1%5D=0&field_status_value%5B2%5D=0&field_date_value_1%5Bvalue%5D=&field_date_value_2%5Bvalue%5D=&order=field_date&sort=asc.
- Насильство в сім'ї та діяльність органів внутрішніх справ щодо його подолання : навч.-метод. посіб. / [уклад.: А. В. Запорожцев, А. В. Лабунь, Д. Г. Заброта та ін.]. Київ, 2012. 246 с.

Zavala S. C. Politiques dimmigration: femmes et violence conjugale dans le contexte québécois. *Revue Internationale de la Recherche Interculturelle*. 2013. Vol. 3. No. 2. P. 97–110. URL: https://www.journal.psy.ulaval.ca/ojs/index.php/ARIRI/article/view/CastroZavala_Alterstice3%282%29.

Зінсу О. І. Домашнє насильство: окремі аспекти юридичного дискурсу. *Пріоритетні напрями реформування сучасного законодавства*: матеріали наук.-практ. конф. (Харків, 19–20 лют. 2021 р.). Харків: Гельветика, 2021. С. 10–13. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/law/49feb2021/2.pdf>.

Стаття надійшла до редколегії 26.11.2020

Zinsu O. – Postgraduate Student of the Department of Doctoral and Postgraduate School, Kyiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3801-6203>

International Legal Standards and Foreign Experience in the Field of Prevention, Combating Domestic Violence

The **purpose** of this article is to clarify the patterns and trends in the development of world legal practice in the field of prevention, combating domestic violence. The theoretical basis of the study are theoretical and methodological principles of mechanisms of socio-legal influence on the manifestations of domestic violence. **Methodology.** The methodological tools of the study were chosen taking into account the purpose and subject of the study. In particular, comparative and conceptual pluralistic approaches were applied, which provided the research with an interdisciplinary complex character and an in-depth scientific search for different socio-cultural contexts. This approach helped to reveal the specifics of the implementation of international norms and standards in the national legislation of the world. In particular, the application of the provisions of conceptual pluralism allowed to determine the multiplicity of interpretations of legal constructions and mechanisms of the system of prevention, counteraction to domestic violence while maintaining the inviolability of the original concept. In turn, the method of comparative analysis helped to identify identical and different in the issue of domestic violence in the world in general and in a particular country in particular. The study identified the main trends in the field of prevention, combating domestic violence, namely: the introduction of urgent security, protection regulations, restrictive regulations / orders, the development of a network of social centers, shelters for victims of domestic violence. The structure of a typical correctional program for the change of violent behavior for persons who have committed domestic violence is considered and attention is focused on the thematic sections of this program. It is proved that the initial conditions for the implementation of international standards in the national legislation of the world are to take into account socio-cultural traditions, legal mentality and guidelines of the state and political course. **Scientific novelty.** Based on the results of the research, a number of conceptual provisions have been formulated and substantiated, which are characterized by scientific novelty and have theoretical and practical significance. The study of international legal standards and foreign experience has improved the theoretical and applied principles of the chosen subject of study. The study of the legal regulation of combating violence in the family, family and everyday life was further developed. The analysis revealed that measures to prevent and combat domestic violence should be constantly improved in accordance with changes in the political and legal course of national and international law. **Conclusions.** It is established that the subject forms and methods of social and legal influence in the field of prevention, counteraction, domestic violence are the interaction of various components of the state mechanism and are characterized by the implementation of international norms and standards in the national legislation of the world. Addressing domestic violence on the world stage and in a specific state requires, among other things, taking into account the norms of traditional law, national mentality, socio-cultural traditions and is related to the peculiarities of public policy in this area. The prospect of further research is the development of appropriate guidelines and correctional programs.

Keywords: state; domestic violence; rule of law; public relations; state formation; social and legal influence; implementation; typical correctional program; prohibition order; protective measures.